

MIKKO TERÄVÄ

Uusi hallitusohjelma lupaa jätelain kokonaisuudistuksen, mutta jäteveron osalta se toteaa, että ”jäteverolain mahdollinen korotus selvitetään.” Lisäksi hallitusohjelman liitteessä mainitaan selvityksen kohteena olevan myös ”jäteveron laajennus yksityisille kaatopaikoille sekä porrastetusti jätteen poltoon.”

Ympäristöministeriö ja valtiovarainministeriö ovat etsineet uudistuksessa yhteisiä as-

Kunnat kärsivät soveltamisongelmista

■ Kuntaliittoa on koko jäteverolain soveltamisajan harmittanut lain epävarmat tulkinnat ja niiden seurauksena määräytyvät suuret jälkiverot ja veronkorotukset. Tullilta on haettu lukuisia ennakkopäätöksiä 350 euron maksua vastaan. Viime aikoina on keskusteltu veroista, joita on jouduttu maksamaan jätteistä, jotka lupaviranomaisen kehotuksesta on jouduttu siirtämään vanhoilta kaatopaikoilta nykyisin käytössä oleville kaatopaikoille.

”Taksapolitiikka on mennyt sekaisin, kun jälkiveroja on tullut yllätyksenä. Verollisen ja verottoman jätteen määrittelyssä laki ei ole ollut lainkaan tyhjentävä ja selkeä”, Kuntaliiton ympäristöinsinööri **Seija Paajanen** harmittelee.

Tullilta kunnat ovat useaan otteeseen toivoneet toimintaohjeita ja tulkintoja jäteverotukseen liittyvien käytäntöjen yhtenäistämiseksi tullipiireissä, mutta saadut ohjeet eivät ole olleet käytännössä riittäviä. Ohjeita on kaivattu muun muassa käsitteistä, jätteen määrän ilmoittamisesta ja kirjanpidosta. Kolmen vuoden jälkiverotusaikaa on pidetty kohtuuttomana johdonmukaisen taksapolitiikan kannalta.

Kuntaliitto ja Jätelaitosyhdistys ovat esittäneet harkittavaksi jäteverolain kumoamista, jos pikaista ratkaisua kaatopaikkojen kilpailuneutraliteettiongelmaan ei saada jätelain osittaisuudistuksen astuessa voimaan.

Jäteveron remontintarve kasaantuu

Aikansa eläneelle jäteverolaille etsitään sopivaa remonttitapaa: onnistuisiko kaatopaikkaverotuksen tasapuolistava ja kilpailuneutraliteetin palauttava pikapaikkaus vai tehdäänkö uusi laki perustuksia myöten jätelain kokonaisuudistuksen yhteydessä. Valtiovarainministeriö on pitkän tien kannalla.

kelmerkkejä, mutta toistaiseksi ei osata sanoa, tehdäänkö jäteverolakiin toivottuja pikakorjauksia vai joudutaanko saman tien aikaa vievään kokonaisuudistukseen.

Ympäristöministeriössä on haluttu pitää yllä myös vaihtoehtoa, jossa nopealla aikataululla saatettaisiin verotettaviksi myös muiden kuin kuntien omistamien jätteitä käsittelevien ja hyödyntävien laitosten kaatopaikat.

”Siitä, pitäisikö meidän kuitenkin edustaa kantaa, jossa jäteverolaki tulisi tarkastella perusteellisemmin, ei ole vielä käyty keskusteluna loppuun. Olemme halunneet nähdä, missä muodossa hallitusohjelmaan otetaan ympäristö- ja jäteverot”, ympäristöneuvos **Olli Pakkala** kertoo.

Uuden hallituksen ja ympäristöministerin näkemyksiä uudistustarpeista koko jäteverolain osalta ja hallitusohjelmassa mainitusta jätteen polton porrastetusta verotuksesta tarvitaan ennen kun ministeriöt voivat sopia varsinaisesta jatkotyöohjelmasta.

Valtiovarainministeriö keräsi näkemyksiä

Keväinen pyyntö kentälle antaa mielipiteitä jäteverolain toimivuudesta ja mahdollisista kipupisteistä tuotti valtiovarainministeriöön runsaasti palautetta.

”Selvästikin yhteiskunta ja jätetuotosektori ovat muuttuneet paljon siitä, kun jätevero on 90-luvun puolivälissä asetettu ja sen jälkeen kahdesti korjattu. Jätetuotoon on tullut paljon uudenlaisia toimijoita ja puhtaasti kilpailu- ja elinkeinotoimintaa. Monelta osin nykyinen jäteverotus on toiminut kohtuullisen hyvin. Isoja ongelmia ei nähdä, mutta ei sitä toisaalta koeta kovin hyvin toimivaksi”, asettelee finanssisihteerin **Petri Malinen** valtiovarainministeriöstä.

Lain jako verollisiin ja verottomiin kaatopaikkoihin perustuu omistussuhteeseen. Kunnallisen puolen vapauttaminen tiettyjen jätelajien osalta verosta olisi sinällään yksinkertainen ratkaisu, mutta omistajarajauksesta luopuminen saattaisi VM:n mukaan poikia valtiontukikysymyksen kautta ongelman, joka mittasuhteiltaan lopulta johtaisi koko jäteveron muutostarpeeseen. Toisaalta VM haluaa verotarkoituksissa kantaa huolta elinkeinoelämän kilpailukykyä, jos teollisuuden verotuksen kokonaisvaikutuksia ei huomioida riittävästi.

”Tässä vaiheessa on tärkeää saada tarkasti selville ongelmakohdat ja tavoitteet lakimuutokselle, esimerkiksi millaiseksi veron ohjausvaikutus halutaan. Pitemmässäkin valmistelussa ja uudistamisessa ei ole kuitenkaan kyse

Kotitalouksiin jätevero ei pure

■ Ympäristöministeriön teettämän selvityksen mukaan jätevero on selkeimmin vaikuttanut yrityksiin, jotka tuottavat paljon hyödyntämiskelpoista jätettä ja joilla on aidosti vaihtoehtoja kaatopaikkasijoitukseen. Tällaista ovat rakennusjäte sekä kaupan ja teollisuuden jäte.

Kotitalouksissa veron ohjausvaikutus ei ole ollut yhtä tehokas, koska se on varsin ”näkyvä” etenkin taloyhtiöissä asuvien asumiskustannuksissa. Jäteveron osuutta astioiden tyhjennysmaksuissa ei tiedosteta.

Selvityksen mukaan jäteveron nostaminen enää nykyisestä tasosta sellaiseksi, että se tehostaisi suoraan kotitalouksien jätteen syntyä tai hyödyntämistä ei kuitenkaan tunnu mahdolliselta vaihtoehdolta. Kiinteistöjen tasolla jätevero on kuitenkin jo merkittävämpi tekijä. Veron ohjausperiaatteen selventämiseksi kotitalouksille on esitetty muun muassa jäteneuvontaa.

kohtuuttoman pitkästä ajasta, kun lopputulos on sitten toimiva”, Malinen rauhoittaa.

Kilpailuneutraliteetista valtiovarainministeriölle on huomauttanut Kilpailuvirasto, joka näkee, että saattamalla kunnallisten ja yksityisten kaatopaikkojen verokohtelu samanlaiseksi voidaan estää alkavan kilpailun vääristyminen ja merkittävän verotukiongelman syntyminen, kun jätelain osittaisuudistus avaa elinkeinoelämän jätteet vapaalle kilpailulle kesäkuun alussa.

Nykyisen lain mukaan kunnallisessa jätteenkäsittelyssä syntyvä loppujae on verollista kunnan ylläpitämälle kaatopaikalle sijoitettuna, mutta yksityisessä jätteenkäsittelylaitoksessa hyödynnettäväksi tarkoitettujen tuotteiden lajittelun loppujae voidaan sijoittaa verottomasti saman konsernin ylläpitämälle kaatopaikalle.

Kilpailuviraston mielestä jäteverolakiä pitäisi kiireellisesti muuttaa siten, että lain tarkoitettamia kaatopaikkoja olisivat kunnan ylläpitämien ja kunnan lukuun ylläpidettyjen kaatopaikkojen ohella kaikki kaatopaikat, joita ylläpidetään toisten tuottamien jätteen ja niiden käsittelyssä syntyneen loppujakeen sijoittamista varten.

Jäteverolain perusteellisempi uudistus voisi kilpailuviraston mielestä toteutua yhtä aikaa jätelain kokonaisuudistuksen kanssa.